

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udrag fra Præsten i Vejlbye (DK)

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Noveller", i Blicher, Steen Steensen: *Noveller*, udg. af Esther Kielberg ; Henrik Ljungberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 148. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blic03val-shoot-idm140515388310576/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller

kjende ham igjen; tilmed var det, som om jeg saae den livagtige Morten Bruus for mig, hvem jeg tre Aar iforvejen kastede jord paa. Jeg ryggede mig tilbage, og slog et Kors for mig; jeg tænkte det var et Gjenfærd. Men han satte sig paa Skorsteensskjødets, og sagde: »Herre Gud, Fa'er! jeg hører, min Broder Morten er død. Jeg var ved Ingvorstrup; men den nye Mand gjennede mig væk – lever min gamle Huusbond, Præsten i Vejlbys?» – Nu faldt det som Skjæl fra mine Øjne, og jeg aahnede strax Sammenhængen i hele den gruelige Historie; men jeg var saa fornummen, at Mælet i nogle Minutter var mig formøent. »Ja« sagde han saa, og beed graadig paa Brødet, »det var Mortens Skyld Altsammen – men kom Præsten ellers i Fortred?« – »Niels! Niels!« raabte jeg i mit Hjertes Skræk og Afsky, »Du har en blodig Synd paa din Samvittighed; for din Skyld har den uskyldige Mand maattet lade sit Liv for Bøddelens Haand.« Brødet og Kjeppen drattede fra Stodderen, og selv havde han nær segnet om i Hden. »Gud forlade Dig, Morten!« stønnede han, »det meente jeg ikke – Gud forlade mig min store Synd! – men det er dog vel kun saa, I vil rædde mig? – Jeg har nu vandret herind lige fra langt ude paa min Side Hamborg, og ikke hørt et Ord herom. Der har heller Ingen kjendt mig førend Fa'er, og jeg ikke aabenbaret mig for nogen Anden; men da jeg kom igjennem Vejlbys, og spurgte om Præsten var levende, svarede de: »Ja.« »Det er den nye« sagde jeg, »men ikke den, som I og jer ugudelige Broder har skilt ved Livet.« Da begyndte han at slaae Hænderne sammen og hyle og give sig, saa jeg vel mærkede: at han kun havde været et blindt Redskab i Djævelens Haand; ja jeg begyndte endmere, inderlig at ynkes over ham. Og tog jeg ham derfor ind med mig i mit Studerekammer, talte til ham nogle trøstelige Ord, og fik da hans Sind saavidt i Rolighed, at han i Stedemaal forklarede og udlagde mig alle Ting i dette Helvedes Skarnstykke.

Broderen Morten – en Belials Mand – fattede et dødeligt Had til Hr. Søren i Vejlbys fra den Tid af, han nægtede ham sin Datter til Hustrue. Saasnart derfor Præsten var bleven skilt ved sin forrige Kudsk, fik han sin Broder til at lade sig fæste i dennes Sted. »Og pas nu vel paa« havde han sagt til Niels, »naar Lejlighed falder, saa ville vi spille den sorte Mand et Puds, og det skal ikke blive din Skade.« Niels, som var stiv og studs af Naturen, og dertil ophidset af Morten, kom snart i Klammerie med sin Huusbond; og saasnart han havde faaet den første Tugtelse, glemte han ikke at melde det paa Ingvorstrup.

»Lad ham nu slaae Dig eensgang til« havde Morten sagt, »saa skal han faae det betalt; kom strax til mig, og lad mig det vide!«

Da var det han yppede Kiv med Præsten i Haugen, og løb derpaa uden Ophold til Ingvorstrup. Brødrene mødtes udenfor Gaarden. Niels fortalte det Passerede. »Har Nogen seet Dig paa Vejen herhid?« spurgte Morten; Niels mente nej. »Saa skal vi,« sagde Morten, »jage ham en Forskrækkelse ind, han ikke skal forvinde de første fjorten Dage.« Nu blev Niels ført hemmelig ind paa Gaarden, hvor han holdt sig skjult til Aften. Saasnart Alle vare til Ro, gik de samlede hen til et trebundet Markeskjal, hvor der tvende Dage tilforn var nedgravet Liget af en Karl paa Niels's Alder, Størtelse og Udseende. (Han havde tjent paa Ingvorstrup, og der hængt sig selv, som der mumlede om, af Desperation over Bruusens tyranniske Behandling og Trusler; hvorvel Andre sagde, det var af Kjerestesorger.) Dette Liig grove de op igjen, hvor nødig end Niels vilde; men Broderen tvang ham – og sæbte det hjem til Gaarden; thi det var tæt derved Nu maatte Niels afføre sig alle sine Klæder, dem Liget, Stykke for Stykke, igjen iklædtes; endogsaa en Ørenring blev taget med. Derpaa gav Morten den Døde et Hug over Ansigtet med en Spade, og eet i Tindingen, og forvarede ham saa i en Sæk til næste Aften. Da bar de Sækken til Skoven, som ligger tæt ved Vejbye.

Niels havde vel flere Gange adspurgt Broderen, hvad han havde isinde, og hvad alle disse Anstalter skulde til; men denne havde bestandig svaret: »det behøver Du ikke at kjære Dig om – det faaer at være min Sag.« I Skoven siger Morten til ham: »nu skal Du hente mig een af Præstens daglige Kjoler, helst den lange grønne, jeg har seet ham gaae med om Morgenens!« Niels svarede: »det tør jeg ikke, for de hænge i hans Sovekammer.« – »Saa tør jeg selv« siger Broderen; »og gaae nu din Vej, og kom her aldrig meer! her har Du en Pung med hundrede Daler. De holde vel ud, til Du kan faae Dig en Lejlighed i Sonden, men langt borte! hører Du! hvor Ingen kjender Dig. Giv Dig et andet Navn, og sæt aldrig din Fod mere paa dansk Grund. Gaae om Natten, og hæl Dig i Skoven om Dagen; og her er Madposen, jeg tog med fra Gaarden; den kan føde Dig, til Du kommer ud af vor Konges Landemærker. Skynd dig nu, og kom her ikke igjen, saafremt Du har dit Liv kjert.«

Niels adlød, og dermed skiltes Brødrene ad, ej heller saae de hverandre siden fra den samme Dag af. – Den Rømte havde døjet meget